

Харківська державна академія культури
Факультет соціальних комунікацій
Кафедра музеєзнавства і пам'яткознавства

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня «магістр»
зі спеціальності 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство

на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншим напрямом підготовки

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
соціальних комунікацій
Протокол № 6 від 31.01.2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Абітурієнти, які вступають на навчання для здобуття ступеня «магістр» на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншим напрямом підготовки, складають фахове вступне випробування, вступний екзамен з іноземної мови (ступінь магістра) та додаткове фахове вступне випробування (додатковий іспит), який оцінюється як "зараховано" або "не зараховано".

Додаткове фахове вступне випробування передбачає перевірку рівня знань, умінь та навичок за спеціальністю «Музеєзнавство, пам'яткознавство».

Додаткове фахове вступне випробування відбуватиметься у формі співбесіди, і містить запитання з фахових навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки.

Додатковий іспит проводиться відповідно до Правил прийому в ХДАК.

Програма і форма додаткового іспиту є єдиною для всіх осіб, які не мають фахової освіти зі спеціальності «Музеєзнавство, пам'яткознавство».

Програма додаткового фахового вступного випробування складається з таких дисциплін: «Історія України», «Джерелознавство історії України», «Музеєзнавство», «Пам'яткознавство».

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

БЛОК №1

Історія України

Тема 1. Стародавня доба. Київська Русь та Галицько-Волинська держава.

Тема 2. Українські землі у другій половині XIV – першій половині XVII ст.

Тема 3. Становище українських земель у середині XVII – першій половині XVIII ст.

Тема 4. Україна у другій половині XVIII – XIX ст.

Тема 5. Українські землі у першій половині XX ст.

Тема 6. Україна в другій половині XX - на початку XXI ст.

БЛОК №2

Джерелознавство історії України

Тема 7. Історичні джерела княжої доби (IX ст. – перша пол. XIV ст.)

Тема 8. Джерела історії України литовсько-польської доби (друга половина XIV - перша половина XVII ст.).

Тема 9. Джерела історії України козацько-гетьманської доби (друга половина XVII – 80 –ті рр. XVIII ст.)

Тема 10. Джерела історії України доби національного відродження (кінець XVIII ст. – 1917 р.)

Тема 11. Джерела новітньої історії України та періоду суверенної української держави.

БЛОК №3

Музеєзнавство, пам'яткознавство

Тема 1. Історія та теорія музейної справи. Світовий та вітчизняний досвід музейництва.

Тема 2. Наукове комплектування, облік та зберігання музейних фондів.

Тема 3. Науково-дослідна робота музеїв.

Тема 4. Науково-експозиційна робота музеїв.

Тема 5. Система музейних соціальних комунікацій.

Тема 6. Теоретичні основи пам'яткознавства. Державна і міжнародна політика в галузі охорони та використання нерухомих пам'яток культури.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 1. Стародавня доба. Київська Русь та Галицько-Волинська держава.

Періодизація давньої історії на українських землях. Первісні люди: їх спосіб життя та стоянки в Україні. Племена киммерійців, скіфів, сарматів. Виокремлення східних слов'ян – територія проживання. Формування східнослов'янських племінних союзів.

Утворення Київської держави. Правління перших князів. Розквіт держави за часів Володимира та Ярослава. Адміністративний, політичний, соціально-економічний устрій та культура Київської Русі. Роздробленість держави. Київське, Переяславське, Галицьке та Волинське князівства, Чернігово-Сіверська земля. Утворення Галицько-Волинського князівства. Данило Романович та повторне об'єднання Галичини і Волині. Галицько-Волинська держава за наступників князя Данила. Юрій II Болеслав – останній правитель князівства.

Тема 2. Українські землі у другій половині XIV – першій половині XVII ст.

Становище в українських землях після монголо-татарських навал. Приєднання українських земель до Литви та Польщі. Підписання Кревської унії у 1385 р. Закарпаття під владою Угорщини. Включення до складу Молдовського князівства Буковини.

Зміни в суспільному житті. Розвиток ремісництва. Розвиток міст. Литовські статuti. Люблінська унія 1569 р. – її умови та наслідки для України. Початок відродження українського церковного життя – церковні братства, їх організація та діяльність. Брестська церковна унія 1596 р. та її наслідки. Полемічна література.

Теорії походження козацтва. Виникнення Запорозької Січі. Створення реєстрового козацтва. Боротьба козаків з турецько-татарськими нападниками.

Форми боротьби українського суспільства проти польського панування. Виступ козаків та селян на чолі з К. Косинським та С. Наливайком: причини, події та наслідки. Козацько-селянські повстання першої половини XVII ст.

Тема 3. Становище українських земель у середині XVII – першій половині XVIII ст.

Причини та характер Української середньовічної революції під керівництвом Б. Хмельницького. Воєнні дії 1648 – 1653 рр. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана. Гетьманство І. Виговського та Ю. Хмельницького. Обрання правобережним гетьманом П. Тетері та його політика. Обрання на Лівобережжі гетьманом І. Брюховецького. Гетьманство П. Дорошенка. Гетьманство Д. Многогрішного та І. Самойловича. Міжнародні угоди другої половини XVII ст. та їх наслідки для України.

Гетьман І. Мазепа: внутрішня політика. Прихід армії Карла XII в Україну. Приєднання запорожців на чолі з К. Гордієнком до гетьманських військ. Зруйнування гетьманської столиці Батурина та Запорозької Січі. Полтавська битва 1709 р. та її наслідки. Обрання гетьманом у вигнанні П. Орлика. Гетьманування І. Скоропадського. Запровадження І Малоросійської колегії. Обрання гетьманом Д. Апостола та його внутрішньополітична діяльність. Заснування Нової Січі.

Тема 4. Україна у другій половині XVIII – XIX ст.

Запровадження "Правління гетьманського уряду". Обрання нового гетьмана К. Розумовського. Створення І Малоросійської колегії у 1764 р. Ліквідація автономії українських земель та козацького стану. Соціально-економічний розвиток України у другій половині XVIII ст. Поділи Польщі та їх наслідки для українських земель. Гайдамацький рух: його причини, характер та форми боротьби.

Адміністративний устрій та соціально-економічний розвиток земель України у складі Австрійської та Російської імперій у XIX ст. Війна Росії з Францією та Україна. Створення масонських лож. Утворення Південного та Північного товариств. Заснування Кирило-Мефодіївського товариства. Реформи другої половини XIX ст. Українські громади та їх діяльність.

Руська трійця. Створення у Львові Головної Руської Ради (ГРР). Москвофіли і народовці. Діяльність культурно-освітньої організації "Просвіта" та Літературного товариства ім. Т.Г. Шевченка.

Тема 5. Українські землі у першій половині XX ст.

Економічна криза початку XX ст. Поширення революційного руху. Діяльність загальноросійських політичних партій в Україні. Виникнення українських політичних партій. Революційні події в Україні 1905 – 1907 рр., їх наслідки та значення.

Соціально-економічний розвиток України напередодні Першої світової війни. Українські землі в планах воюючих держав. Воєнні дії на території України.

Політичне становище в Україні після повалення царизму. Утворення Української Центральної Ради її зовнішня та внутрішня політика. Гетьман П.П. Скоропадський.

Розпад Австро-Угорської монархії. Революційно-визвольний рух 1918 р. на західноукраїнських землях. Проголошення Західноукраїнської народної республіки. Утворення Української Галицької армії (УГА).

Державотворча та соціально-економічна політика Директорії. Злука УНР та ЗУНР. Інтервенція Антанти на Півдні України.

Політика "Воєнного комунізму". Сутність і мета НЕПу. Утворення Союзу РСР. Перехід до директивного планування. Репресії проти господарників і спеціалістів.

Українські землі у складі Польщі, Буковина у складі Румунії, Закарпатська Україна у складі Чехословаччини.

Тема 6. Україна в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.

Початок Другої світової війни, її причини, характер, основні етапи. Політика "радянзації" на західноукраїнських землях та її суперечливий характер. Німецький окупаційний режим та його характер. Дві течії руху Опору в Україні. Звільнення українських земель від німецької окупації.

Початок відбудови народного господарства України. Завершення збирання основних етнічних земель в межах єдиної держави. Операція "Вісла". Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА. Депортація населення західних областей.

Україна після смерті Й. Сталіна. Поява дисидентів в Україні: причини, характерні риси, соціальна основа.

УРСР в умовах наростання кризових явищ в кінці 1960-х першій половині 1980-х років. Економічні реформи 1960 – початку 1980-х років, їх суперечливий і непослідовний характер. Спроби М.С. Горбачова реформувати суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності.

Ухвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Розгортання державотворчих процесів. "Помаранчова революція" та її результати. Розширення участі України в європейському регіональному співтоваристві.

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ Тема

7. Історичні джерела княжої доби (ІХ ст. – перша пол. ХІV ст.)

Літописи – найважливіші джерела політичної історії Русі. «Повість минулих літ» - вершина літописання централізованої Київської держави. Фактологічна основа знань про Русь до 1116 р. Галицько-Волинський літопис ХІІІ ст., його особливості та редакції. Актові матеріали. Юридичні збірники. «Кормчі книги», «Мірило праведне», церковні устави тощо.

Літературні пам'ятки, їх особливості як історичних джерел. Світська література. «Повчання» Володимира Мономаха, «Моління» Даніїла Заточника. «Слово про Ігорів похід». Церковні пам'ятки: Києво-Печерський Патерик, житія святих тощо.

Свідчення іноземних авторів ІХ – ХІІІ. Пам'ятки усної народної творчості, їх особливості як історичних джерел.

Тема 8. Джерела історії України литовсько-польської доби (друга половина XIV - перша половина XVII ст.).

Особливості історичних джерел у зв'язку з захопленням українських земель сусідніми державами. Книги Литовської і Польської метрик. Описові матеріали (інвентарії, люстрації), їх інформативність. Документи Московської держави.

Особливості і етапи літописання XIV - першої половини XVII ст. Загальноукраїнські літописи: Густинський, "Київський літопис початку XVII ст.", їх нова проблематика і значення. Місцеві літописи: Львівський, Хмельницький, Острозький, їх значення. Монастирське літописання.

Особливості і види мемуарів, їх характер і значення. Особливості, характер і значення історичних творів польських авторів: Я.Длугоша, М.Меховського, М.Стрийковського, М. та І. Бельських та ін. Твори письменників-полемістів кінця XVI - початку XVII ст. як історичні джерела з історії України.

Пам'ятки усної народної творчості, їх особливості і значення.

Тема 9. Джерела історії України козацько-гетьманської доби (друга половина XVII – 80 –ті рр. XVIII ст.)

Документи української козацької державності. Універсали, накази, декларації гетьманів. Документи Богдана Хмельницького. «Конституція» П.Орлика - цінна пам'ятка української суспільно-політичної думки початку XVIII ст.

Посилення інтересу до літописання в другій половині XVII - XVIII ст. Особливості козацько-старшинських літописів. Літопис Самовидця, Г.Грабянки, С.Величка. Хмельницький та Львівський літописи про початок Визвольної війни. Монастирські літописи. Записки іноземців.

Тема 10. Джерела історії України доби національного відродження (кінець XVIII ст. – 1917 р.)

Політичні та соціально-економічні зміни в становищі українських земель. Характер законодавчих актів, їх публікації. Документи органів влади і управління, особливості їх діловодства. Архівні фонди. Публікації документів і матеріалів.

Особливості статистики першої половини XIX ст. Розвиток статистики в другій половині XIX - початку XX ст. Статистика урядова, відомча, земська, наукових та громадських організацій. Досягнення і недоліки статистичних обстежень і публікацій другої половини XIX - початку XX ст.

Матеріали періодичної преси - новий вид історичних джерел, їх характерні риси, види, значення. Нові явища в мемуарній літературі XIX - початку XX ст. Матеріали активних учасників суспільно-політичного і національно-визвольного руху на Україні. Мемуари діячів культури - І.Ю.Репіна, В.Г.Короленка, С.В.Васильченка та ін. Епістолярні джерела.

Тема 11. Джерела новітньої історії України та періоду суверенної української держави.

Документи політичних партій та громадсько-політичних організацій. Корінні зміни в економіці, політиці, духовній сфері. Документи і матеріали органів влади і управління.

Характеристика радянської статистики, її етапів і особливостей. Місце і роль періодики в радянському суспільстві. Класифікація періодичної преси. Самвидав. Жанри публікацій в періодичній пресі, їх особливості як історичного джерела. Особливості радянської мемуарної літератури як історичного джерела.

Якісно нові умови політичного і соціально-економічного розвитку після проголошення України незалежною державою. Актові матеріали і їх публікації. Праці і виступи провідних державних діячів України. Документи і матеріали політичних партій і громадсько-політичних об'єднань України.

Рекомендований перелік літератури

1. Антонович В. Лекції з джерелознавства / В. Антонович. – Острог – Нью-Йорк, 2003. – 381 с.
2. Архив Юго-Западной России... ч. III, т. I. Акты о козаках (1500 – 1648 гг.). – К.: Тип. Давиденко. – 433 с.
3. Архів Коша Нової Запорізької Січі: Корпус документів. 1734 - 1775. Т. 1. – К.: Віпол, 1998.
4. Багалій Д. Вибрані твори. В 6т. Т.2. Джерелознавство та історіографія історії України / Д. Багалій. – Х.: Золоті сторінки, 2001. – 661 с.
5. Бевзо Ю. Львівський літопис і Острозький літописець: джерелознавче дослідження / Ю. Бевзо. – К.: Наук. думка, 1970. – 199 с.
6. Бойко О.Д. Історія України: Навч. посібник / О.Д. Бойко. – К.: Академвидав, 2007. – 687 с.
7. Боплан Г. Опис України / Г.Л.Боплан. – К.: Наук. думка, 1990. – 254 с.
8. Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до ХХ ст. / В. Й. Борисенко. – К.: Либідь, 1998. – 616 с.
9. Воронов В. Джерелознавство історії України. Курс лекцій / В.Воронов. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 2003. – 334 с.
10. Величко С. Літопис. В 2т. / С. Величко. – К.: Дніпро, 1991.
11. Вінтоняк О. Україна в описах західноєвропейських подорожників другої половини ХVІІІ століття. / О. Вінтоняк – Л.:Дніпрова хвиля, 1995. – 139 с.
12. Грамоти ХІV ст. – К.: Наук. думка, 1974. – 255 с.
13. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України / М.Грушевський. – К.: Наук. думка, 1992. – 544 с.
14. Гунчак Т. Україна: ХХ століття / Т. Гунчак. – К.: Либідь, 2005. – 382 с.
15. Гуржій О. І. Гетьманська Україна / О.І. Гуржій, Т.В. Чухліб. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки).
16. Доба гетьмана Івана Мазепи в документах. – К.: КМА, 2008. – 1142 с.
17. Документи трагічної історії України (1917 - 1927). – К.: Либідь, 1999. – 640 с.
18. Документи Богдана Хмельницького (1648 - 1657) / Упоряд. І.Крип'якевич, І. Бутич. – К.: Вид-во Акад. наук УРСР, 1961. – 740 с.

19. Дорошенко Д.І. Нарис історії України /Д. Дорошенко. – Л.: Світ, 1992. – 638 с.
20. Звід законів Української РСР: В 9 т. – К.: Політвидав України, 1982-1988, тт. 1-9.
21. Історія України / За ред. В. Смолія. – К.: Либідь, 2003. – 462 с.
22. Історія української культури. У 5 т. – К.: Наук. думка, 2001 - 2005.
23. Кирило-Мефодіївське товариство. Зб. док.: У 3-х т. – К.: Наук. думка, 1990.
24. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах / М.В. Коваль. – К.: Альтернативи. - 336 с. (Україна крізь віки).
25. Крисаченко В. Українознавство. Хрестоматія-посібник. У 2-х кн. / В. Крисаченко. – К.: Либідь, 1996.
26. Кульчицький С.В. Україна між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.) / С.В. Кульчицький. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки).
27. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки / Г. Грабянка. – К.: Т-во «Знання» України, 1992. – 185 с.
28. Літопис Руський. (За Іпатським списком) / Пер. Л.Махновця. – К.:Дніпро, 1989. – 591 с.
29. Літопис Самовидця / Джерела з історії України. – К.: Наук. думка, 1971. – 207 с.
30. Новітня історія України (1900 – 2000): Підручник / А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – 2-е вид., перероб. і доповн. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
31. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного розвитку українського народу. - К.: Абрис, 1991. – 272 с.
32. Орлик П. Конституція, маніфести та літературна спадщина / Орлик П. – К.: МАУП, 2006. – 736 с.
33. Освій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навч. посібник / І.О. Освій. – К.: Либідь, 1999. – 240 с.
34. Петлюра С. Статті, листи, документи. В 3-х кн. / С. Петлюра. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999.
35. Правда Русская. В 3-х т. – М.: Наука, 1940; 1947; 1963.
36. Полонська Василенко Н. Історія України / Н. Полонська –Василенко. У 2-х т. – К.: Либідь, 2002. –Т.1. – 672 с.; Т. 2. – 608 с.
37. Свод древнейших письменных известий о славянах. Т.1: IV – VI, т.2: VII – VIII вв. – М.: Наука, 1994, 1995.
38. Січинський В. Чужинці про Україну: Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. / В.Січинський. – Л.: Світ, 1991. – 93 с.
39. Скоропадський П. Спогади, кінець 1917 – грудень 1918. / П. Скоропадський. – Київ - Філадельфія: Б.в, 1995. – 492 с.
40. Толочко П.П. Київська Русь / П.П. Толочко. – К.: Альтернативи, 1998. – 341 с. (Україна крізь віки).
41. Чикаленко Є. Спогади. (1861 - 1907) / Є.Х. Чикаленко. – Нью-Йорк: Укр. вільна акад. наук у США, 1955. – 504 с.

42. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н. Яковенко. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

МУЗЕЄЗНАВСТВО, ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО

Тема 1. Історія та теорія музейної справи. Світовий та вітчизняний досвід музейництва.

Музей як соціокультурний феномен. Теорії виникнення музею. Поняття «музейна справа». Класичне та новітнє розуміння соціальних функцій музейного закладу. Теоретичне забезпечення діяльності музейної сфери: музеєзнавство та музеологія як якісно різні ступені наукової бази музейництва. Історичний, теоретичний та прикладний аспект музеології.

Результати вивчення історії світового музейництва, історичного розвитку музейної справи України та зарубіжних країн. Періодизація світової історії музейної справи та загальна характеристика кожного етапу.

Прафеноменальна стадія музейництва. Розвиток прамузейної справи в цивілізаціях Стародавнього Сходу. Культурно-історичні умови розвитку музейної справи в Стародавній Греції. Стародавній Рим – продовжувач античних традицій музеєтворення. Реалізація музейної потреби в добу середньовіччя. Стан музейної справи в добу відродження.

Розвиток музейної справи в XVII ст. Початок нового етапу у світовому музейництві. Поступ музейництва протягом XVIII ст. Вплив ідеології Просвітництва на характер музейного будівництва. Формування музейних мереж у європейських країнах.

Розквіт музейної справи в XIX – початку XX ст. Формування суспільної музейної свідомості, виникнення традиційної (академічної) моделі музейного закладу, її соціальні функції. Культурно-історична ситуація першої половини XX ст. і стан музейної сфери. Початок міжнародного співробітництва в музейній галузі. «Музейний вибух» 1960–1970-х рр.: передумови, сутність, наслідки.

Новітнє розуміння музею та його соціальних функцій; нові критерії оцінки музейної діяльності. Пошуки оптимальних музейних моделей XXI ст. та їх різновиди. Міждисциплінарний характер теоретичного забезпечення музейної справи як обов'язкова умова її подальшого розвитку.

Тема 2. Наукове комплектування, облік та зберігання музейних фондів.

Загальне поняття про фонди. Музейний предмет як одиниця зберігання: науковий, культурний, юридичний статус. Музейне джерелознавство.

Структура фондів музею. Склад основного фонду, фонду науково-допоміжних матеріалів, фонду сировинних матеріалів.

Закон України про музеї. Юридичні основи фондової роботи.

Поняття комплектування музейних фондів і збиральницької роботи музеїв. Основні цілі, принципи і засоби комплектування. Планування комплектування.

Робота фондово-закупівельної комісії, її склад, завдання, повноваження.

Законодавчі підстави роботи з обліку музейних фондів. Перший ступінь обліку фондів. Допоміжна та внутрішня музейна документація. Другий ступінь

обліку музейних фондів. Науковий паспорт предмета. Каталогізація музейних предметів.

Використання сучасних мультимедійних технологій щодо обліку та наукової каталогізації музейних фондів, вирішення прикладних завдань фондової роботи.

Загальні принципи, умови і завдання зберігання музейних фондів. Вимоги до системи зберігання та режиму зберігання.

Фактори, що впливають на збереження музейних матеріалів. Організація системи зберігання музейних предметів. Режим зберігання музейних предметів за видами матеріалу. Архітектура музейної будівлі відповідно до завдань зберігання та охорони музейних фондів. Приміщення для зберігання фондів і їх обладнання.

Правила проведення контрольних оглядів фондових приміщень та їх документація.

Тема 3. Науково-дослідна робота музеїв.

Поняття науково-дослідної роботи музеїв. Основні напрями дослідницької діяльності музею та музейних співробітників: історія, культурологія, соціологія, психологія, педагогіка. Історико-культурне дослідження першоджерел – один з центральних напрямів наукової роботи.

Наукові дослідження в обсязі профільних наук: документуючі властивості музейних предметів, їх значення для розвитку профільної дисципліни; збір емпіричних даних, накопичення, зберігання, первинна обробка та систематизація джерел, узагальнення отриманих даних, перетворення їх в систему наукових фактів, співвідношення з наявними знаннями й уявленнями.

Формування нових знань в галузі теорії і методики збору, зберігання, обробки і використання музейних предметів. Напрями дослідної діяльності музеїв: розробка наукової концепції музею; дослідження в сфері комплектування фондів; вивчення музейних предметів і колекцій; дослідження в галузі охорони і зберігання фондів; наукове проектування експозицій і виставок; дослідження в сфері музейної комунікації; вивчення історії музейної справи; вивчення історіографії музеєзнавства.

Вивчення, атрибуція та опис музейних предметів і колекцій (речові джерела): наукове дослідження пам'яток кераміки; дослідження зброї; дослідження меблів; дослідження предметів з дерева; наукове дослідження тканин у музеях; дослідження декоративно-прикладних предметів з металу. Типологія. Аспекти джерелознавства. Засоби дослідження та визначення.

Тема 4. Науково-експозиційна робота музеїв.

Музейна експозиція як інформаційна система. Експозиція як частина дійсності, фрагмент природи і матеріального світу людини, як відображена картина дійсності. Експозиція як інформаційно-комунікативна музейна система.

Принципи побудови експозиції: науковість; наочність; комунікативність. Типи експозицій. Вибір методів експонування. Різновиди експозиційних матеріалів.

Художнє оздоблення експозиції. Забезпечення єдності форми та змісту експозиції, образного відображення концептуального задуму. Архітектурно-художнє вирішення експозиції, художнє проектування. Поняття експозиційного ансамблю, його зміст, вимоги до ансамблю.

Дані педагогіки та психології. Роль кольору і світла. Використання наочно-просторового середовища. Організація маршруту та ритм огляду експозиції.

Музейне обладнання та його роль у створенні експозиційного простору. Різновиди обладнання. Технічні засоби експозиції і їх значення.

Визначення теми експозиції. Визначення кола джерел, їх вивчення, підбір експонатів. Створення наукової концепції експозиції, експозиційного задуму. Написання ТЕП, структура і зміст.

Розробка текстів, етикетажу, підбір експонатів, науково-допоміжних матеріалів, обладнання, технічних засобів.

Тема 5. Система музейних соціальних комунікацій.

Теорія музейної комунікації: джерела і суть. Концепція Камерона. Концепція Маршалла Маклюєна. Канали музейної комунікації.

Розвиток рольової структури музею. Основні типи музейної комунікації.

Класифікація екскурсій. Критерії формування екскурсійної тематики. Методика підготовки та проведення музейної екскурсії.

Музейні лекції: поняття та класифікація. Критерії формування лекційної тематики. Методика підготовки та читання музейних лекцій.

Музейні науково-теоретичні конференції та музейні науково-практичні семінари: специфіка, методика організації і проведення.

Нетрадиційні форми музейної комунікації: гуртки, клуби, свята і спеціалізовані програми: поняття, класифікація. Методика організації.

Диференційований підхід до спілкування із музейною аудиторією: характеристика різних категорій відвідувачів.

Робота музеїв із засобами масової інформації. Реклама музею і його діяльності.

Етапи комп'ютеризації музею і музейні інформаційні стандарти.

Тема 6. Теоретичні основи пам'яткознавства. Державна і міжнародна політика в галузі охорони та використання нерухомих пам'яток культури.

Проблеми створення наукової теорії пам'яткознавства. Опис та класифікація пам'яток. Проблема пошуку та комплексного вивчення. Необхідність створення методики, загальних теоретичних основ виявлення, вивчення і охорони пам'яток історії та культури. Визначення термінів: культурна спадщина, об'єкт культурної спадщини, пам'ятка, охорона культурної спадщини, зони охорони пам'ятки, історичне населене місце, історичний ареал населеного

місця, традиційний характер середовища, консервація, реабілітація, реставрація, музеєфікація. Поняття історико-культурного надбання та історико-культурного середовища в сучасній українській та зарубіжній науці.

Класифікація нерухомих культурних об'єктів за типами та видами. Характеристика типів об'єктів культурної спадщини: споруд (витворів); комплексів (ансамблів); визначних місць. Характеристика видів об'єктів культурної спадщини: археологічних, історичних, монументального мистецтва, архітектури та містобудування, садово-паркового мистецтва, ландшафтних.

Міжнародне право в галузі охорони культурних цінностей. Створення ООН та ЮНЕСКО і культурних комітетів та комісій. Діяльність ЮНЕСКО і ІКОМОСу у сфері міжнародної охорони історико-культурного та природного середовища. Статути міжнародних організацій, їх нормотворча діяльність.

Створення зводу пам'яток історії та культури. Поняття зводу. Мети та завдання зводу. Структура зводу та його зміст, побудова.

Досвід роботи державних та громадських організацій. Залучення фахівців та населення до охорони культурної спадщини.

Рекомендований перелік літератури

1. Акуленко В.І. Охорона пам'яток культури в Україні (1919–1991 р.)/ В.І. Акуленко. – К.: Вища школа, 1991. – 273 с.
2. Атрибуция музейного памятника: классификация, терминология, методика. Справочник // Российский этнографический музей / Под ред. И.В. Дубова. – СПб., 1999.
3. Безмоздин Л. Культурно-социологический анализ вещи // Вопросы социологии искусства. Теоретические и методологические проблемы. – М., 1979. – С. 104–126.
4. Богуславский М.М. Международная охрана культурных ценностей/ М.М. Богуславский. – М.: Прогресс, 1979. – 279 с.
5. Боярский П.В. Введение в памятниковедение/ П.В. Боярский. – М.: Центр «Культура и Мировой Океан», 1990. – 218 с.
6. Вопросы охраны, классификации и использования археологических памятников. – М.: Знание, 1974. – 343 с.
7. Грицкевич В.П. История музейного дела до конца XVIII века. В 2 ч. / В.П. Грицкевич. – СПб: ГИКИ, 2001. – 304 с.
8. Громов Г.Г. Методика этнографических экспедиций / Г.Г. Громов. – М.: Изд-во Московск. ун-та, 1966. – 119 с.
9. Закон України про музеї та музейну справу// Відомості Верховної Ради України. – №25. – К., 1995.

10. Закон України Про охорону культурної спадщини // Офіційний вісник України. – 2000. – № 27. – С. 32–53.
11. Игнаткин И.А. Охрана памятников истории и культуры / И.А. Игнаткин. – К.: Госполитиздат, 1990. – 375 с.
12. Инструкция по учету и хранению музейных ценностей из драгоценных металлов и драгоценных камней, находящихся в государственных музеях СССР. – М.: Б.и., 1987. – 114 с.
13. Инструкция по учету и хранению музейных ценностей, находящихся в государственных музеях СССР. – М.: Б.и., 1984. – 151 с.
14. Інструкція про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. – К., 1998
15. Королева А.С. Охрана музейных памятников и описание их сохранности / А.С. Королева. – М.: Б.и., 1964. – 228 с.
16. Кроллау Е.К. Температурно-влажностный и световой режим музеев / Е.К. Кроллау. – М., 1971. – 24 с.
17. Крюкова В.А. Организация информационной работы в сфере культуры: Метод. материалы / Российская государственная библиотека, НИО Информкультура, Самарская университетская научная библиотека / В.А. Крюкова.– М.,1996.– 33 с.
18. Лашкевич Л.Ф. К вопросу о научной обработке музейных предметов в процессе их учета / Лашкевич Л.Ф. // Труды НИИ культуры. – М.: НИИК, 1981. – С. 3–39.
19. Лашкевич Л.Ф. Фонды музея / Л.Ф. Шашкевич // Труды НИИ культуры. – М.: НИИК, 1978. – С. 8–21.
20. Леклер Л. Музеи и телевиденье / Л. Леклер // Информационный бюллетень Сов. ком. ИКОМ.– 1989.– №2.– С. 70-73.
21. Леминг Р. Компьютеры и деловой аспект музейного дела / Р. Леминг // Музеум. – 1994. – №181. – С. 26–29.
22. Макдональд Р. Этика служения – этика выживания / Р. Макдональд // Мир музея. – 1993. – №1. – С. 26–28.
23. Международное сотрудничество в области сохранения национального достояния // Материалы ИКОМОС: научно-информационный сборник.– М., 1996. – В. 2. – С. 3–64.
24. Мезенцева Г.Г. Музеезнавство/ Г.Г. Мезенцева. – К.: Вища школа, 1980. – 120 с.
25. Музееведение: музеи исторического профиля. – М.: Высшая школа, 1988. – 430 с.
26. Об издательской деятельности музеев// Советский музей. – 1989. – №6. – С. 25–26.
27. Олтман У. Как заниматься музейной рекламой, даже если на это нет средств / У. Олтман // Информационный бюллетень Сов. ком. ИКОМ. – 1989. – №1. – С. 38–41.
28. Перкинс Дж. Компьютеризация: начиная с нуля / Дж. Перкинс // Museum. – 1994. – №181. – С. 7–11.

29. Положення про фондово-закупівельну комісію музеїв системи Міністерства культури України. – К., 2000.
30. Правила и положения международного комитета ИКОМ по безопасности музеев // Информационный бюллетень Сов. ком. ИКОМ. – 1989. – №2. – С. 4–7.
31. Прибега Л. Міжнародне співробітництво та охорона історико-культурної спадщини / Л. Прибега // Архітектура України. – 1992. – №2. – С. 50–51.
32. Ревякин В.И. Музей мира / В.И.Ревякин. – М.: Информэкспресс, 1993. – 244 с., ил.
33. Рекомендации по функционально-технологическим нормативам для фондохранилищ музеев. – М.: Специнфоцентр, 1986. – 301 с.
34. Сотникова С.И. Музеология / С.И. Сотникова. – М., 2004.
35. Тельчаров А.Д. Основы музейного дела: Введение в специальность / А.Д. Тельчаров. – М.: Изд-во Омега-Л, 2005. – 184 с.
36. Терминологические проблемы музееведения. – М.: Б.и., 1986. – 134 с.
37. Типовые схемы научного описания памятников материальной культуры. – М.: Б.и., 1973. – 17 с.
38. Юренева Т.Ю. Музееведение/ Т.Ю. Юренева. – М., 2003.
39. Юренева Т.Ю. Музей в мировой культуре / Т.Ю. Юренева. – М., 2003.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ

Додаткове фахове вступне випробування відбувається у формі співбесіди і оцінюється як **"зараховано"** або **"не зараховано"**.

Оцінка **«зараховано»** виставляється, якщо:

- правильно розкрито зміст запитання;
- теоретичні положення поєднані з практичними прикладами;
- продемонстровано знання сучасного стану проблем, є власна аргументована позиція з даного питання;
- дані повні і правильні відповіді на додаткові питання;
- випускник вільно висловлює свої думки, відповідь конкретна, логічна, послідовна.

Оцінка **«не зараховано»** виставляється, якщо:

- відповідь поверхнева, виявлено незнання базових понять спеціальності, сучасних проблем галузі;
- відсутні відповіді на додаткові запитання.